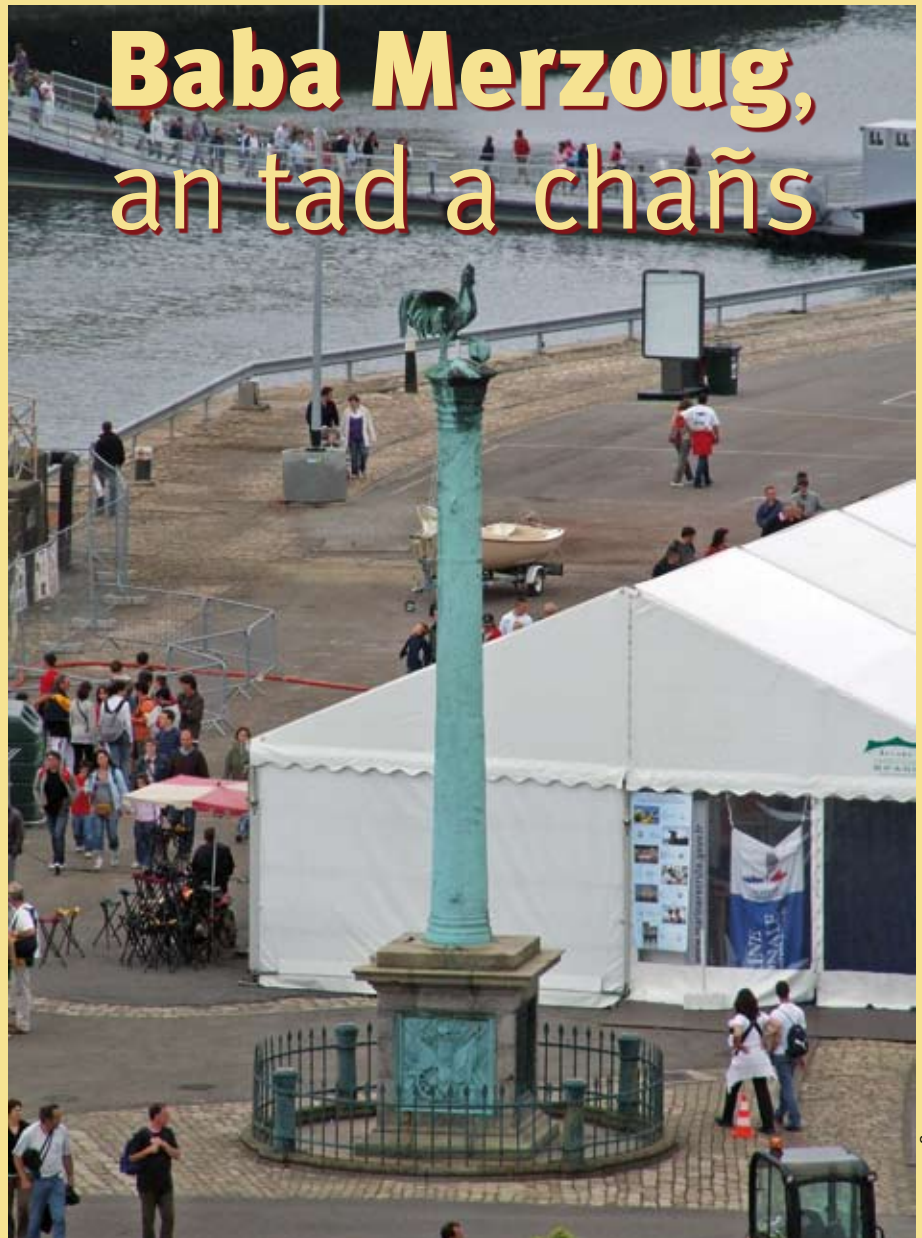

D'an 18 a viz Meurzh 1962 e oa bet sinet un emglev etre ar Stad c'hall hag ar *Gouvernement Provisoire de la République Algérienne (GPRA)* en Evian. Evel-se e oa bet klozet prantad ar brezel. Koulskoude, hanterkant vloaz war-lerc'h, ez eus c'hoazh goulennoù eus perzh an Aljerianed a ziskouez ez eo an didrevadennerzh un hent hir. En o zouez e c'heller menegiñ restaol an oberennoù arzel hag an traezoù istorel.

e porzh-brezel Brest ez eus bet savet chikan evit unan anezho etre an div vro : ar c'hanol Baba Merzoug ("an tad a chañs" en arabeg). Staliet eo en ur *Zone Militaire Sécurisée (ZMS)* ha difennet eo ouzh an douristed mont da vale el lec'h-se. Gellout a reont pignat ouzh ar ramparzh a zo a-us d'al leur-arm. Alese e c'hellont gwelet ur pikol kanol a-blom, savet war-zu an oabl, ur c'hilhog war e veg evit diskouez e oa bet trec'h an impalae-riezh c'hall war meuriadoù Aljeria. Laeret e oa bet ar c'hanol e 1830 gant soudarded ar rejimantoù dilestret e Sidi-Ferruch, ar jeneral de Bourmont en o fenn. Difenn a rae Baba Merzoug bae Aljer. Dreistordinal e oa perzhioù an arm-se evit ar mare. Gouveliet en Italia e 1542, seizh metr sav dezhañ, gellout a rae tizhout ul lestr o verdeñ pemp kilometr diouzh an aod. Urzhiet en doa Hassan Pacha, merour Aljer, ar c'hanol-se digant ijinourien eus Venezia peogwir e oa brudet o ampartiz evit pezh a sell ouzh govelierezh an arem hag ouzh arvannouriezh. A-raok ar Brezel-bed Kentañ ha die grosse Bertha savet gant an Alamaned, ne oa arm ebet galloudusoc'h egetañ. Se a ziskouez e oa dibar o labour er 16^{vet} kantved.

Lorc'h a oa en annezidi kêr Aljer gant o Baba. Setu perak ez eus bet krouet ur poellgor e 1999 hag a c'houlenn groñs digant gouarnamant republik Frañs reiñ ar c'hanol da Aljeria en-dro. Un arouez eus faezhidigezh Aljeria eo an arm-se. Talvezout a rafe adstaliañ anezhañ en e vro c'henidik da ziskouez ez eo peurechu prantad an alouberezh.

Ar c'hanol Baba Merzoug, pe La Consulaire, e porzh-brezel Brest.

BAE ALJER (EL-DJAZAIR)

Lakaet ez eus bet un anv disheñvel d'ar c'hanol e Frañs : La Consulaire. Kriz eo an istor-se evel justis ar mare-se. E 1683, bloaz goude bombezadegoù Aljer gant Morlu Frañs, ez eo bet kondaonet d'ar marv Jean Le Vacher a oa misioner ha koñsul en anv rouantelezh Frañs. Rebechet e oa bet outañ bezañ un treitour. Staget e oa bet dirak beg ar c'hanol ha diframmet gant ur boled. Kalz prizonidi all zo bet kaset d'ar marv evel-se war e lerc'h. Un trofe soudard eo ar c'hanol evit Morlu Frañs. Mouget en doa difenn pouezusañ e enebour. A-drugarez d'e vigi en deus astennet ar roue Louis-Philippe e c'hal-loud en Afrika ha digoret hentoù nevez evit ar varc'hadourien. Diskouez a ra ar c'hanol he deus kemeret perzh an arme e

kresk pinvidigezh ar vro. N'eo ket souezhus ne fellfe ket d'an amiraliezh kas en-dro an arouez-se d'e berc'henned kent. Dav e vo da gevredigezhioù Aljeria pouezañ war o gouarnamant ha war hini Frañs c'hoazh a-raok kavout un diskoulm. Evit kompren en un doare donoc'h ar perag hag ar penaoz ez eo talvoudus lenn levr Belkacem Babaci, *L'épopée de Baba Merzoug* (embannadurioù Colorset).

Muioc'h eget un degouezhennig e tiskouez istor ar c'hanol ez eo ar brezelioù un digarez evit laerezh glad ar pobloù trec'het ha leuniañ mirdioù an drec'hourien. N'eo ket disheñvel emzalc'h ar gouarnamantoù diouzh goursaotr ar varbared. Kuzhat a reont o zorfedoù dindan ur mennad dereat : lakaat an oberennoù arzel hag ar perzhioù istorel er goudor.